

nens flygblad". I den andra: kommunisten och norrlän-

för tyskarna och det grundmurade kommunisthatet

har lätt för att bli preciös ("Det morotsfärgade håret

Lennart Carlsson

□ *Victoria Benedictsson* (1850—1888) är en av många kvinnliga författare, vilkas verk tagits ifrån dem. Det litteratur-

TEATER

forskningen istället givit oss är deras liv: snöpta drömmar och förlamande instängdhet. Här passar hon väl in i mönstret. Äktenskapet med den 29 år äldre postmästaren hade all den tragik som behövs för att livet skall skymma skapandet, och det senare olyckliga förhållandet med 1800-talets store litteraturkritiker Georg Brandes bekräftade bara bilden.

□ **SÅ NÄR GUT** (Göteborgs Universitetsteater) nu spelar *Victoria Benedictssons Den bergtagna* — pjäsen som sägs handla om hennes kärlek till Brandes — ligger en särskild utmaning just i detta: att spela sig bort från det biografiska. Låta verket bli något i sig; inte på grund av.

★ ★ ★

□ I **SINA** bästa stunder har också föreställningen denna egna magi: berättelsen om unga Louise (Ewa Alexandersson), som i Paris träffar den upphöjda konstnären Alland (Lars Wieselgren), höjer sig då över alla eventuella historiska paralleller och blir teater. Regidebuterande Katarina Hultin har i komprimerade knutpunkter hittat stämningar och undertexter hos Benedictsson — som när Louise tvär sina händer i Parisregnet, likt den Lady Macbeth Benedictsson fascinerades av

GUT sätter upp Benedictsson:

Att spela bort det biografiska

● *Ewa Alexanderssons spel som Louise mot sin älskade Alland (Lars Wieselgren) i GUT:s uppsättning av Victoria Benedictssons "Den bergtagna" är stundtals lysande, menar GT:s recensent. Foto: Margita Elgström.*

— och Ewa Alexanderssons spel är alltigenom engagerat och stundtals helt lysande.

Men den dova tonen i Benedictssons text känns sällan igen. Vad man får istället är något mer hand-

fast: positionerna mellan Louise och Alland blir alltför markerade, statiska. Kvinnan och mannen. Den svaga och makten.

För det är ju detta som är svårigheten och dynamiken i Benedictssons texter. Rollerna ändras, den splittring mellan "arbetet" och "kärleken" hon kände så djupt i sitt liv är också själva nerven i det hon skriver. När detta mångtydiga tonas ned, blir pjäsen bara ännu en befästelse på att Victoria Benedictsson saknade ord för lyckliga liv och lyckliga slut. Sommaren 1888 skär hon halsen av sig, ensam på ett hotellrum i Köpenhamn.

★ ★ ★

□ **SÅ TILL** slut sitter man alltså där, snärjd i den biografiska tolkning som tycks närmast oundviklig i beröring med öden som Victoria Benedictssons. Men varje aktiv iscensättning — som likt GUT:s försöker skapa sig ett eget dramatiskt rum i dessa "tragiska" författares verk — är en rörelse bort ifrån det biografiska synsättet. Ett synsätt, lika frestande som förödmjukande.

Mattias Berg

Linda

par i sådan mängd att brottet blir obeskrivligt, ord-

Iran. Alla andra gånger får vi aldrig veta något. Och

ka C-vapen, under förövändning att de bara